

CEB, RJ

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-1251 din 03.03.2022

La nr. 31 din 07.02.2022

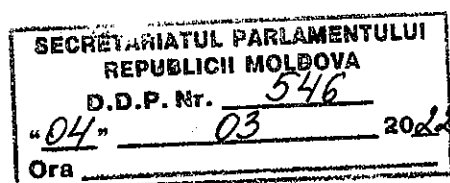
Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea articolului 88 din Legea cu privire la societățile pe acțiuni nr.1134/1997.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Iulian RUSU

10/10/10 10:10:10

10/10/10 10:10:10

10/10/10 10:10:10

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/7743 din 21.02.2022

la proiectul de lege pentru modificarea articolului 88 din Legea cu privire la societățile pe acțiuni nr.1134/1997

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă, se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează:

<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5852/language/en-US/Default.aspx>. Totodată, la etapa expertizei anticorupție a proiectului înaintat, pe pagina web a Parlamentului

nu au fost identificate anunțuri cu privire inițierea elaborării deciziei sau organizarea consultărilor publice. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, s-au respectat parțial rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de cadrul normativ evidențiat supra.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Nota informativă a proiectului nu delimitează expres scopul acestuia. Analiza prevederilor propuse, denotă faptul că finalitatea scontată a proiectului este revizuirea restricției ce vizează contractarea entității de audit pentru realizarea altor servicii decât cel de audit al situațiilor financiare anuale ale societății și verificarea respectării modului de încheiere a tranzacției cu conflict de interese.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului, promovează interesele entităților de audit, prin lărgirea spectrului de servicii ce pot fi prestate entității supuse auditului pe bază contractuală. Aspectul dat, ținând cont de riscurile delimitate conform compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, poate prejudicia interesul public (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - *interes general de dezvoltare a bună-stării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor*).

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare*".

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- *denumirea sau numele autorului și a participanților la elaborarea proiectului actului normativ (un grup de deputați);*
- *condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ, temeiul legal (i) multiplele adresări din partea agenților economici, în special din domeniul financiar și industria auditului, privind problemele ce le întâmpină aceștia urmare a implementării modificărilor la legea citată, începând cu 1 ianuarie 2021, ii) existența unor angajamente pe lungă durată între entitatea verificată și auditor în ceea ce ține de natura serviciilor ce ar urma a fi prestate);*
- *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi (i) lărgirea spectrului de servicii ce pot fi prestate entității supuse auditului pe bază contractuală);*
- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare (elaborat în conformitate cu legislația în vigoare și nu necesită elaborarea sau modificarea altor acte normative, cu excepția actelor normative subordonate celor, ce au suferit careva modificări).*

Prin urmare, nota informativă a proiectului a fost structurată conform exigențelor de tehnică

legislativă statuate de prevederile art.30 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”. Potrivit notei informative a proiectului, implementarea acestuia, nu necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Prevederile proiectului urmează a fi apreciate prin prisma restricțiilor prestabilite de acquisul comunitar de referință și standardele internaționale anticorupție ce vizează prevenirea conflictelor de interese (Directiva 2006/43/CE și Directiva 2014/56/UE de modificare a Directivei 2006/43/CE; Recomandarea Comisiei din 16 mai 2002 privind independența auditorilor statuari în UE și art.12 al Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției adoptată prin Legea nr.158-XVI din 06 iulie 2007). Aspectele în cauză au fost analizate minuțios în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu stabilesc norme de reglementare a activității entităților publice/agenților publici.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art.I

Art.I. – Articolul 88 alineatul (6) din Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134/1997 (Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.372-382 din 31.12.2020 art.341), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

“(6) Entitatea de audit confirmată de către adunarea generală a acționarilor conform art. 48 alin. (3) lit. g) nu este în drept să încheie cu societatea contracte ce reprezintă servicii listate în art.21 alin.(7) din Legea privind auditul situațiilor financiare nr. 271/2017.”

Obiecții:

Restricția supusă amendării potrivit proiectului înaintat, intervine în contextul implementării din 01.01.2021 a amendamentelor aprobate la Legea privind societățile pe acțiuni *nr.1134-XIII din 02.04.1997 ulterior aprobării și implementării restricțiilor prevăzute de Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15 decembrie 2017.

Astfel, prevederile proiectului revizuite spectrul de servicii prestate de către entitatea de audit pentru entitatea de interes public supusă auditului, limînd restricția totală (în vigoare în prezent), la restricțiile stabilite de prevederile art.21 alin.(7) al Legii privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15 decembrie 2017.

În acest context, se remarcă faptul că Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15 decembrie 2017, transpune parțial acquisul comunitar armonizat (Directiva 2006/43/CE și Directiva 2014/56/UE de modificare a Directivei 2006/43/CE; Recomandarea Comisiei din 16 mai 2002 privind independența auditorilor statutarî în UE), care stabilesc o restricție totală sub acest aspect, după cum urmează: *11. Auditorii legali și firmele de audit trebuie să fie independente atunci când efectuează un audit legal. [...] Exemple de amenințări la adresa independenței unui auditor legal sau a unei firme de audit sunt interesul financiar direct sau indirect în entitatea auditată și prestarea unor servicii suplimentare, altele decît cele de audit.*

De asemenea, nivelul onorariilor primite de la o entitate auditată și/sau structura onorariilor pot amenința independența unui auditor legal sau a unei firme de audit. Măsurile de protecție care urmează să fie aplicate pentru a reduce sau a elimina aceste amenințări includ interzicerea, restricționarea, alte politici sau proceduri, precum și cerințele referitoare la dezvăluirea de informații.

Prevederile citate supra reiterează standarde internaționale anticorupție ce vizează prevenirea conflictelor de interes prin impunerea, după caz, și pentru o perioadă rezonabilă, de restricții în exercitarea activităților profesionale, inclusiv pentru sectorul privat. În acest sens, se remarcă prevederile art.12 al Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției prin Legea nr.158-XVI din 06 iulie 2007, potrivit căruia: *Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsuri pentru prevenirea corupției implicând sectorul privat, întărirea normelor de contabilitate și audit în sectorul privat și, dacă este cazul, prevederea de sancțiuni civile, administrative sau penale eficiente, proporționate și punitive, în caz de nerespectare a acestor măsuri.*

Recomandări:

În contextul celor expuse supra, ținînd cont de necesitatea implementării constante a unor standarde înalte ce vor asigura (independența) entităților de audit și excluderii riscurilor aferente unor ingerințe în activitatea acestuia, ce pot determina imparțialitatea activității acestuia, se recomandă revizuirea amendamentului propus.

Aspectele deficitare aferente derulării unor contracte pe termen lung (invocate de către autor în nota informativă a proiectului), pot fi soluționate ca urmare prelungirii termenului de tranziție aplicării restricției stabilite de art.88 alin.(6) al Legii privind societățile pe acțiuni *nr.1134-XII din 02 aprilie 1997.

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - conflict de interese și/sau favoritism

IV. Concluzia expertizei

Analiza prevederilor propuse, denotă faptul că finalitatea scontată a acestuie este revizuirea restricției ce vizează contractarea entității de audit pentru realizarea altor servicii decât cel de audit al situațiilor financiare anuale ale societății și verificarea respectării modului de încheiere a tranzacției cu conflict de interese.

Proiectul a fost inițiat cu respectarea parțială a rigorilor de asigurare a transparenței decizionale statuate de cadrul normativ pertinent.

Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și rigorilor de conținut stabilite în Anexa nr.2 la Legea prenotată.

Restricția supusă amendării potrivit proiectului înaintat, intervine în contextul implementării din 01.01.2021 a amendamentelor aprobate la Legea privind societățile pe acțiuni *nr.1134-XIII din 02.04.1997 ulterior aprobării și implementării restricțiilor prevăzute de Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15 decembrie 2017.

Ținând cont de faptul că, amendamentul propus, racordează restricțiile aplicate entității de audit la cele de prevăzute de Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15 decembrie 2017 și de faptul că Legea prenotată transpune parțial acquisul comunitar armonizat (Directiva 2006/43/CE și Directiva 2014/56/UE de modificare a Directivei 2006/43/CE; Recomandarea Comisiei din 16 mai 2002 privind independența auditorilor statuari în UE), se reține riscul unor ingerințe în activitatea entității de audit, ce pot determina imparțialitatea activității acesteia.

21.02.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector superior

